DÜNYA

Seçkilərdən sonra İran Trampın növbəti addımını gözləyir

Noyabr 05, 2026

Qadınlar noyabrın 3-də Tehranda keçirilən mitinqdə İranın ali rəhbəri Müctəba Xameneinin portretini tutublar.

ABŞ Konqresinə keçirilən aralıq seçkilərində demokratların böyük üstünlüklə qələbə qazanmasından sonra Konqresin tərkibində, eləcə də Vaşinqtonun xarici siyasətində dəyişikliklər gözlənilir. Ancaq İrandakı bir çox rəsmi şəxs bildirir ki, İran prezident Donald Trampın əsas hədəflərindən biri olaraq qalacaq.

Tramp bu il fevralın sonunda İrana qarşı başlatdığı müharibənin öz partiyasının uduzmasına təsir göstərdiyini etiraf edib.

İranın ali rəhbəri **Müctəba Xamenei** isə noyabrın 4-də yaydığı bəyanatda vurğulayıb ki, ABŞ-də bir partiyanın digərini əvəz etməsi ilə Amerika siyasətində köklü dəyişiklik gözləyənlər ciddi yanılırlar.

Bu bəyanat 1979-cu ildə radikal tələbələrin ABŞ səfirliyinə hücum edərək 52 amerikalını girov götürməsinin ildönümündə yayılıb. ABŞ-nin dəstəklədiyi şah rejiminin devrilməsindən sonra baş verən bu hadisə İranda inqilabın möhkəmlənməsində mühüm rol oynayıb.

Xamenei ABŞ qarşısında ən kiçik təslimçiliyə belə meyllənməməyə çağırıb. **"ABŞ öz hegemonluğunun sonunu uzaqda görür, biz isə yaxın hesab edirik"**, – o bildirib.

Son günlər Qətər və Pakistan müharibəyə son qoymaq üçün vasitəçilik edirlər. Amma Tramp İrana qarşı zərbələrin bərpa olunacağını istisna etməyib. O bildirib ki, ABŞ hələ bir və ya iki hədəf, o cümlədən nüvə obyekti olduğu ehtimal edilən məkanın "məsələsini həll etməlidir".

İranda reaksiyalar

İran parlamentinin keçmiş islahatçı deputatı **Cəlal Rəşidikuçi** demokratlarla respublikaçılar arasında ciddi fərq görmədiyini deyir. O, seçkiləri amerikalı seçicilərin İrana qarşı müharibəni dəstəkləyən qüvvələri "tarixi və alçaldıcı" şəkildə rədd etməsi kimi qiymətləndirib. Rəşidikuçi Nümayəndələr Palatası və Senatın yeni seçilmiş üzvlərini bu mesajı nəzərə almağa çağırıb.

Bir çox İran rəsmisi seçki nəticələrindən məmnunluğunu ifadə edib. Onlardan bəziləri bu nəticələri iranlıların "xalq müqaviməti" və "İran döyüşçülərinin cəsarəti" ilə əlaqələndiriblər. Fevralın 28-də, ABŞ və İsrailin hava zərbələrinin ilk günündə ali rəhbər Əli Xameneinin öldürülməsinə görə İranın "tarixi qisas" aldığını bildiriblər.

AzadlıqRadiosunun jurnalisti **Kian Şərifi** yazır ki, bu növ bəyanatlar İran rəhbərliyinin gələcək addımları barədə dəqiq bir ipucu vermir.

Seçkilərin nəticələri isə İran rəsmilərinin düşündüyündən də az dəyişiklik yarada bilər. Belə ki, Tramp hələ də xarici siyasətdə güclü təsir vasitələrini saxlayır və 2029-cu ilin yanvarınadək prezident vəzifəsində qalacaq.

Daha sərt mövqe, yoxsa gözləmə strategiyası?

İranın yüksəkvəzifəli şəxsləri seçki nəticələrini İslam Respublikasının qələbəsi və güzəştsiz siyasətinin doğruluğunun təsdiqi kimi qiymətləndirirlər. Bunu AzadlıqRadiosuna Brüsseldə yerləşən Beynəlxalq Böhran Qrupunun İran üzrə baş analitiki **Həmidrza Əzizi** deyib.

"Bu kontekstdə gözləyirəm ki, seçki nəticələri İranın mövqeyinin yumşalmasına deyil, daha da sərtləşməsinə gətirib çıxaracaq", – o bildirib.

Əzizi xüsusilə Tehranın əsas tələblərini yada salır: Vaşinqton ilk addımı ataraq sanksiyaları və blokadanı aradan qaldırmalı, istənilən razılaşmada isə nüvə proqramı ilə

bağlı ciddi güzəştlər nəzərdə tutulmamalıdır.

Təhlilçiyə görə, belə bir mövqe yeni qarşıdurma riskini azaltmaq əvəzinə artıra bilər. Xüsusilə də Tramp itirəcək bir şeyinin qalmadığı qənaətinə gələrsə və xaricdəki qələbənin ölkə daxilindəki seçki məğlubiyyətini kompensasiya edə biləcəyinə ümid bəsləyərsə.

Haaqa Tətbiqi Elmlər Universitetinin müəllimi **Damon Qolriz** isə başqa bir ehtimaldan danışır: Tehran Trampın prezidentlik müddətinin başa çatmasını gözləmək strategiyasını seçə bilər.

Qolriz AzadlıqRadiosunun fars xidmətinə bildirib ki, İran Trampa ciddi güzəştlərə getməkdənsə, gələcək ABŞ administrasiyasını gözləməyin daha sərfəli olduğu qənaətinə gələ bilər. Tehran düşünə bilər ki, növbəti administrasiya ilə daha dayanıqlı razılaşma əldə etmək mümkündür.

Təhlilçi prezident Barak Obamanın dövründə aparılan və 2015-ci il nüvə sazişi ilə nəticələnən danışıqları, eləcə də keçmiş prezident Co Baydenin administrasiyası dövründəki ciddi diplomatik təmasları vurğulayır. Qolrizin fikrincə, Vaşinqtonda fərqli siyasi mühit İran üçün daha əlverişli imkanlar yarada bilər.

Amma Qolriz qarşıdakı dövrün də qeyri-sabit keçəcəyini gözləyir. Onun fikrincə, Tramp seçki məğlubiyyətindən sonra öz gücünü göstərməyə çalışa, İranı güzəştlərə vadar etmək üçün hərbi və iqtisadi təzyiqləri davam etdirə bilər.

Əzizinin fikrincə, Tehran rəhbərliyi təhlükənin fərqindədir və Xameneinin xəbərdarlığı bunu aydın göstərir. Amma onun sözlərinə görə, nəticə Vaşinqtondan asılıdır: **"Risklər hələ də yüksəkdir. Çox şey Trampın öz mövqeyini və Respublikaçılar Partiyasının vəziyyətini necə qiymətləndirməsindən, eləcə də daxili təzyiqlərə necə reaksiya verməsindən asılıdır".**

Buna da bax:

Konqresdə demokratların qələbəsi: İran və Ukraynanı nə gözləyir?

'The Atlantic': Tramp aralıq seçkilərindən sonra İrana yeni zərbələr planlaşdırır

Lavrov Tehrandadır. Moskva ABŞ ilə müharibədə İrana kömək edirmi

AzadlıqRadiosu © 2026 Inc. | Bütün hüquqlar qorunur